

Indvandrere og efterkommere i uddannelsessystemet

Undervisningsministeriet, 2001.

Læs hele publikationen her: <http://pub.uvm.dk/2001/indvandrer/>

Metode

Publikationen er en statistisk kortlægning af uddannelsesniveaut og uddannelsesmønstrene for indvandrere/efterkommere og har derfor brede generaliseringsmuligheder.

Publikationen er en del af Undervisningsministeriets statistikpublikationer. Der er anvendt oplysninger fra uddannelsesregistrene i Danmarks Statistik, og dermed er det muligt med denne publikation for første gang at præsentere et samlet overblik over uddannelsesniveaut og uddannelsesmønstrene for indvandrere/efterkommere og at sammenligne disse med den øvrige befolkning.

Indhold

Det er vigtigt at betragte indvandreres/efterkommeres uddannelsesforhold, fordi uddannelse er et centralt element i deres integration i det danske samfund. Uddannelse er for det første med til generelt at give nyankomne indvandrere/efterkommere større viden om det danske samfund, bedre sprogkunderskaber m.v. Uddannelse er for det andet ofte en nødvendig forudsætning for at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet (Rockwoolfonden 2000, Indenrigsministeriet). Hvis indvandreres/efterkommeres uddannelsesniveau svarer til den øvrige befolknings, har de derfor bedre forudsætninger for at indgå i samfundets øvrige sfærer på lige vilkår med den øvrige befolkning.

A. Indvandrernes medbragte uddannelse

- Godt 55% af indvandrerne medbringer en erhvervskompetencegivende uddannelse. I den øvrige befolkning er andelen ca. 61. Forskellen er således relativt beskedent.
- Nordamerikanske indvandrere har en andel med erhvervskompetence på 80. Asiatiske indvandrere ligger lavest med 44%.
- Trods det generelt ganske høje uddannelsesniveau er der dog en andel på 6,8% som er uden skolegang, og en andel på 9,4%, som kun har 1-6 års skolegang.
- Fordelt på enkelte lande har Polen som det ene yderpunkt en andel med erhvervskompetencegivende uddannelse på over 80. Tyrkiet har en andel med godt 20 som det andet yderpunkt.

B. Fra vuggestue til videregående uddannelse

Indvandrere/efterkommere i uddannelsessystemet som andele af respektive aldersgrupper i befolkningen.

- Den gennemsnitlige dækningsgrad for indvandrere/efterkommere steg fra 1995 til 2000 fra hhv. 42% og 34% til 50% og 52%. Det øvrige befolknings dækningsgrad var 64% i 1995 og 59% i 2000. Stigningen for efterkommerne har således været meget kraftig.
- Andelen, i procent, af tosprogede i folkeskolen er vokset op gennem 90'erne til 8,6% i 1999. På det enkelte klassetrin er andelen specielt i børnehaveklasse, 1. klasse samt 10. klasse store. På de nævnte 3 trin udgør de tosprogede elever nu mellem 9% og 13% af eleverne i folkeskolen.
- Andelen af unge mellem 16 og 19 år, som er i gang med en ungdomsuddannelse, er blandt indvandrerne vokset fra 25% i 1990 til 45% i 1999. Efterkommerne har hele tiden haft en høj andel, hvor omkring 70% har været i gang med en uddannelse. Tilsvarende andele er for resten af befolkningen steget fra 68% i 1990 til 72% i 1999. Stigningen er således langt højere i indvandrergruppen, men fra et meget lavere niveau, så der er stadig et pænt stykke op til resten af befolkningen. For efterkommere har den hele tiden været signifikant højere.
- Deler man efterkommerne op på forældrenes oprindelsesland, er flere af de lande, som Danmark i flest år har modtaget indvandrere fra, på samme niveau som hele befolkningen. Det gælder Pakistan, hvor andelen af 16-19-årige, som er under uddannelse, er 71%. Også for de

tyrkiske og jugoslaviske efterkommere er andelen kommet op på omkring 65% mod 50% i 1990.

- For de traditionelle indvandrerlandes vedkommende adskiller de unge efterkommere sig således ikke væsentligt fra den øvrige befolkning i samme aldersgruppe.
- Stigningen i ungdomsuddannelsesfrekvenserne omfatter både mænd og kvinder. Blandt efterkommerne ses samme kønsmæssige forskelle som i den samlede befolkning. Langt flere kvinder vælger almengymnasial uddannelse eller højere handelseksamen (hxx), mens mændene i højere grad vælger erhvervsfaglige uddannelser.
- Mens uddannelsesfrekvenserne ikke mindst for gruppen af efterkommere nu ligger ganske højt, er andelen på erhvervsuddannelserne, der ikke får praktiskplads, markant højere end for den øvrige befolkning. Kun 5% af elever med praktikaftale havde indvandrer- eller efterkommerbaggrund i 1998, hvor 15% af de praktiksøgende elever havde indvandrer- eller efterkommerbaggrund. Andelen af de 20-24-årige, som er under videregående uddannelse, er i hele indvandrer/efterkommergruppen steget fra 10% til omkring 20%.
- I efterkommergruppen er 25% af de 20-24-årige i gang med en videregående uddannelse mod 28% blandt andre 20-24-årige. Igen kan det konkluderes, at frekvenserne er tæt ved at være oppe på niveau med den øvrige befolkning.

C. Indvandreres/efterkommeres uddannelsesadfærd målt ved modelberegninger. Modelberegningerne vises for overgange mellem de enkelte uddannelsesniveauer samt fuldførelsesprocenter.

- Målt som en andel af ungdomsårgangen viser Undervisningsministeriets statistikmoduler, at efterkommere af indvandrere fra tredjelande har en 90%'s overgang fra grunduddannelse til fortsat uddannelse mod 95% i befolkningen som helhed. Forskellen er således relativt beskedent.
- Indvandrere og efterkommere fra tredjelande vælger i højere grad erhvervsfaglige uddannelser end gymnasiale uddannelser. 38% af befolkningen og 30% af efterkommerne af indvandrere fra tredjelande vælger almengymnasiale uddannelser.
- 40% af befolkningen og 45% af efterkommerne af indvandrere fra tredjeland vælger erhvervsfaglige uddannelser.
- Efter afsluttet gymnasial uddannelse går 90-95% af ungdomsårgangen som helhed og 85-90% af indvandrer/efterkommergruppen videre. Fra almengymnasium går 64% af befolkningen som helhed og 52% af efterkommerne af indvandrere fra tredjelande videre til de videregående uddannelser. Igen er forskellen relativt beskedent.
- På alle uddannelsesniveauer har efterkommerne dog en fuldførelsesprocent der ligger nogle procent-point under gennemsnittet for hele befolkningen.

Oversigten er udarbejdet af Rambøll Management.